

Studiul inteligenței emoționale la preadolescenții din diferite medii

The study of emotional intelligence at preadolescents from different environment

Racu Iulia, conferențiar universitar, doctor în psihologie, catedra Psihologie,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”,

Niculiță Dorina, masterandă, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”

Summary

The issue of emotional intelligence is an important one in the sphere of human resources, management, education and psychology. Emotional intelligence is the capability of individuals to recognize their own, and other people's emotions, to discriminate between different feelings and label them appropriately, and to use emotional information to guide thinking and behaviour. The present research is focused on emotional intelligence at preadolescents. As a result we established that the high level of emotional intelligence is particular for 23,46% preadolescents. Girls manifest a high level of emotional intelligence. Also high level of emotional intelligence is characteristic to 13 – 14 preadolescents. The emotional intelligence are more developed at preadolescents from rural environment.

Key word: emotional intelligence, preadolescents, environment, urban environment, rural environment

Rezumat

Problema inteligenței emoționale este una semnificativă și importantă în psihologie. Inteligența emoțională este capacitatea indivizilor de a identifica, evalua și controla propriile emoții dar și pe cele ale persoanelor din jur. Prezenta cercetare este axată pe studierea inteligenței emoționale la preadolescenți. Ca rezultate am stabilit că nivelul înalt de inteligența emoțională este caracteristic pentru 23,46% din preadolescenți. Preadolescentele manifestă un nivel mai ridicat de inteligență emoțională. Se evidențiază că nivelul ridicat de inteligență emoțională este mai mult caracteristic preadolescenților de 13-14 ani. Preadolescenții din mediul rural obțin scoruri mai ridicate privind inteligența emoțională comparativ cu preadolescenții din mediul urban.

Cuvinte-cheie: inteligența emoțională, preadolescenți, gen, medii, mediul urban, mediul rural

Fenomenul inteligenței emoționale este recunoscut în întreaga lume, un număr tot mai mare de cercetători se ocupă de studiul acestui domeniu, însă rămâne a fi un domeniu relativ tânăr. Totodată suntem în era în care tot mai multe voci susțin necesitatea dezvoltării acelei laturi a naturii umane care este inteligența emoțională, deoarece ea ne permite să ne descurcăm mai bine în viață, să fim mai înțelegători față de sine dar și față de semenii noștri, să fim buni coechipieri, să ne atingem mai ușor scopurile, să relaționăm mai armonios cu ceilalți asigurându-ne succesul atât în plan profesional, cât și personal [1, 2, 3].

S-a constatat că oamenii progresează pe măsură ce își stăpânesc mai bine emoțiile și impulsurile, se motivează mai ușor și își cultivă empatia și flexibilitatea socială, adică devin mai inteligenți din punct de vedere emoțional. Astfel, putem spune că, inteligența emoțională joacă un rol semnificativ în viața și activitatea umană [2, 3]

Cele mai multe studii în domeniu se bazează pe studierea inteligenței emoționale la vârsta adultă însă s-a constatat ca această latură a naturii umane se conturează mult mai devreme, fiecare perioadă de vârstă având specificul ei, privind dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

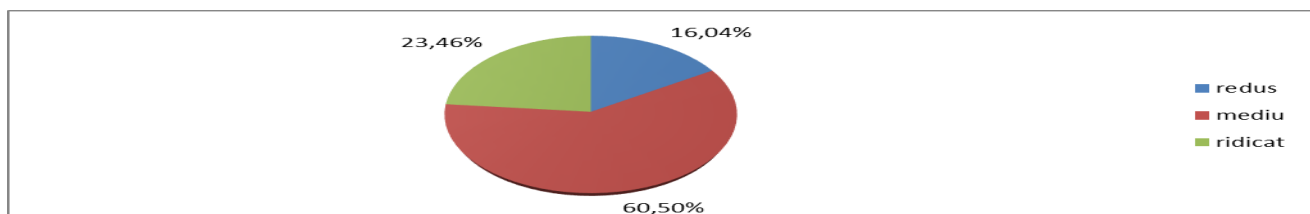
Vârsta preadolescentă este una din cele mai complicate perioade în dezvoltare. O dată cu preadolescența apar mari schimbări legate de fiziologia organismului, nivelul de dezvoltare a proceselor cognitive, inteligența și abilitățile. Și emoțiile sunt în curs de dezvoltare fiind marcate de schimbări semnificative. Preadolescența este o perioadă de emoție sporită, care se manifestă în excitabilitate ușoară, variabilitatea stării de spirit, apariția anxietății, agresivității și a altor reacții [4].

În contextul celor expuse am realizat studiul specificului inteligenței emoționale la preadolescenți.

Lotul de subiecți a cuprins 81 de preadolescenți cu vârsta cuprinsă între 10 și 14 ani, elevi din clasa a - V-a și a – VII-a. Eșantionul de cercetare a fost constituit din 43 băieți și 38 fete, 43 de preadolescenți din mediul urban și 38 de preadolescenți din mediul rural.

Pentru studiul inteligenței emoționale la preadolescenți am aplicat următoarele metode: Diagnosticarea inteligenței emoționale de D. Goleman și Diagnosticarea inteligenței emoționale după N. Hall.

În continuare propunem spre vizualizare figura 1 care conține rezultatele pentru nivelul inteligenței emoționale la toți preadolescenții din lotul experimental conform testului Diagnosticarea inteligenței emoționale de D. Goleman.

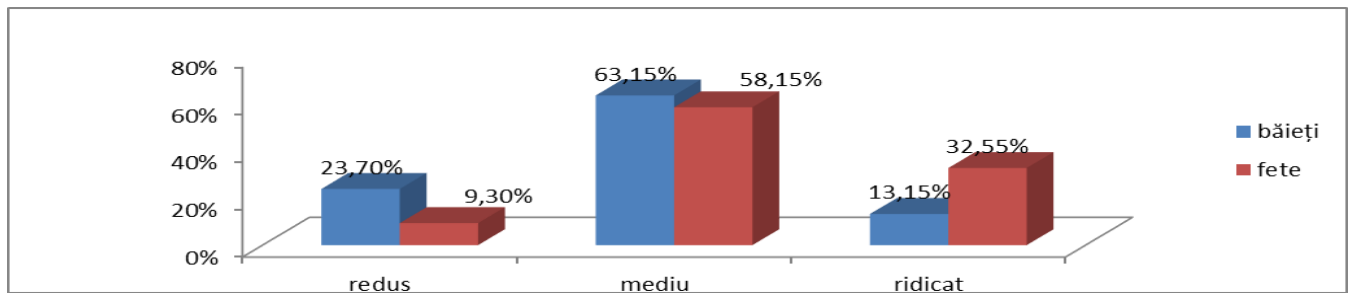
Fig. 1. Distribuția rezultatelor pentru inteligența emoțională la preadolescenți

Rezultatele reprezentate în figura 1 i-au forma următoarei distribuții: din lotul total de subiecții 16,04 % posedă un nivel redus al inteligenței emoționale, pentru acești copii este caracteristic faptul că ei nu sunt capabili să-și recunoască emoțiile proprii nici reacțiile celorlalți la emoțiile lor; le este dificil să gândească emoțiile și să aleagă corect și adecvat reacțiile; nu sunt capabili să citească și să exprime speranțele și temerile; nu pot rezolva într-o manieră inteligentă conflictele și situațiile dificile.

De asemenea 60,50% dintre preadolescenți au marcat un nivel mediu, acestora le este caracteristic faptul că majoritatea își pot identifica într-o măsură mai mare sau mai mică propriile emoții; le pot exprima în cuvinte; sunt capabili în unele situații să identifice starea de spirit a semenilor; în unele situații pot manifesta inteligență în rezolvarea conflictelor și a situațiilor problematice.

În același timp am constatat că 23,46 % din școlarii investigați au un nivel înalt al inteligenții emoționale ceea ce poate desemna că preadolescenții sunt capabili să-și recunoască atât emoțiile proprii cât și să intuiască care vor fi reacțiile celorlalți la comportamentul lor; pot să citească și să exprime speranțele și temerile; sunt capabili să rezolve într-o manieră inteligentă din punct de vedere emoțional, problemele care apar încă de la primele simptome și semne.

În continuare ne-am propus spre analiză nivelele inteligenței emoționale în funcție de genul copiilor. Rezultatele sunt prezentat în figura 2.

Fig. 2. Distribuția rezultatelor pentru inteligența emoțională la preadolescenți în dependență de gen

Rezultatele prezentate în figura 2 ne indică că pentru băieți se atestă următorul tablou de rezultate 23,70 % posedă un nivel redus al inteligenții emoționale; 63,15 % dintre acestea au indicat un nivel mediu și 13,15% nivel ridicat.

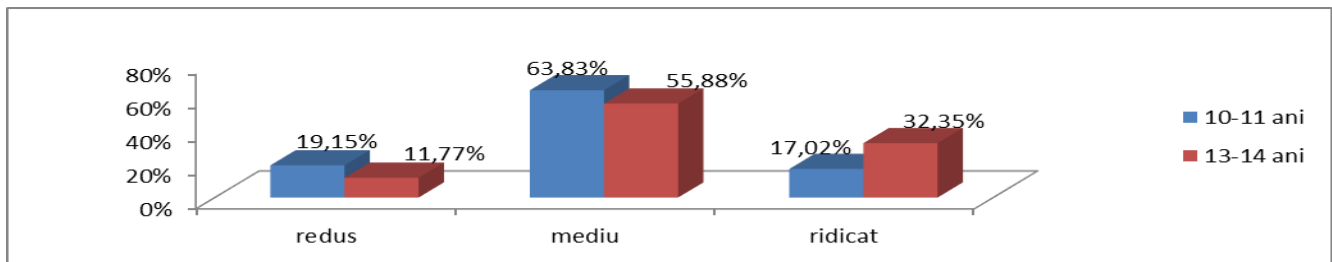
La fete distribuția rezultatelor ale inteligenții emoționale se conturează în felul următor: 9,30% dintre preadolescente au indicat un nivel redus al inteligenții emoționale, 58,15% posedă un nivel mediu și 32,55% nivel ridicat

Astfel potrivit rezultatelor putem afirma că nivelul redus este caracteristic mai mult băieților (23,70%), decât fetelor (9,30%). Nivelul mediu fiind aproape similar pentru ambele sexe: băieți (63,15 %) iar pentru fete (58,15 %), iar la nivelul ridicat un procentaj mai mare a fost obținut de către fete (32,55%) comparativ cu băieții (13,15%).

Analiza statistica a rezultatelor după testul U Mann-Whitney ne permite să consemnăm diferențe între rezultatele băieților și rezultatele fetelor pentru nivelul ridicat de inteligență emoțională ($U=14$, $p \leq 0,05$), cu rezultate mai mari pentru fete. Astfel pentru fete este caracteristic un nivel mai ridicat de inteligență emoțională comparativ cu băieții. Acest fapt se explică prin ideea că se crede că fetele sunt mai emoționale și ele mai intense decât băieții adică își fac griji din diferite motive , de asemenea le place să vorbească despre sentimentele lor. Aceasta se datorează faptului că în societate manifestările emoționale și sentimentele fetelor sunt încurajate comparativ cu cele ale băieților. La ei diferă totodată și reacțiile emoționale la situații dificile. La fete de cele mai multe ori apar erori în sfera emoțională : starea de spirit se schimbă în mod drastic , apar lacrimile. Băieții reacționează de cele mai multe ori

prin modificarea comportamentului de exemplu pot deveni iritanți sau nepoliticoși. De cele mai multe ori băieții încearcă să-și ascundă emoțiile. Însă ei se comportă mult mai gălăgios atunci când trăiesc emoții puternice (nu pot sta locului, frământă ceva în mână). Asemenea reacții violente reprezintă încercarea de a transfera responsabilitatea pentru eșecul de la sine spre circumstanțele din jur sau pur și simplu de a scăpa de tensiunea interioară prin intermediul țipetelor și a unor acțiuni inutile.

În continuare am stabilit care este distribuția rezultatelor inteligenței emoționale în funcție de vârstă preadolescenților, prezentată în figura 3.

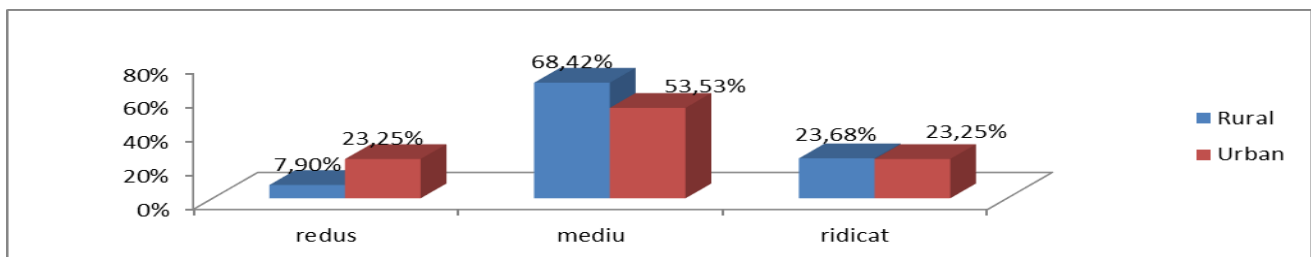
Fig. 3. Distribuția rezultatelor pentru inteligența emoțională la preadolescenți în dependență de vârstă

Pentru preadolescenții cu vârsta cuprinsă între 10-11 ani se atestă următorul tablou de rezultate :19,15% dintre aceștia au indicat un nivel redus al inteligenței emoționale, 63,83% din preadolescenți posedă un nivel mediu și 17,02% dintre preadolescenți le este caracteristic nivelului ridicat al inteligenței emoționale.

Preadolescenților cu vârsta cuprinsă între 13-14 ani le este caracteristic următoarea distribuție a rezultatelor: 11,77% dintre ei posedă un nivel redus, 55,88% au indicat un nivel mediu și 32,35% caracteristic pentru preadolescenții cu nivelul ridicat.

Conform rezultatelor putem constata că nivelul redus este caracteristic într-o măsură mai mare preadolescenților cu vârsta de 10-11 ani (19,15%), nivelul mediu este aproximativ similar pentru ambele categorii de vârstă : un procentaj de (63,83%) pentru vârsta de 10-11 ani și (55,88%) pentru vârsta de 13-14 ani, iar nivelul ridicat este caracteristic vârstei de 13-14 ani (32,35%).

Următorul pas a fost să stabilim care este distribuția rezultatelor pentru inteligența emoțională la preadolescenți în funcție de mediul de trai al acestora, prezentată în figura 4.

Fig. 4. Distribuția rezultatelor pentru inteligența emoțională la preadolescenți în dependență de mediul de trai

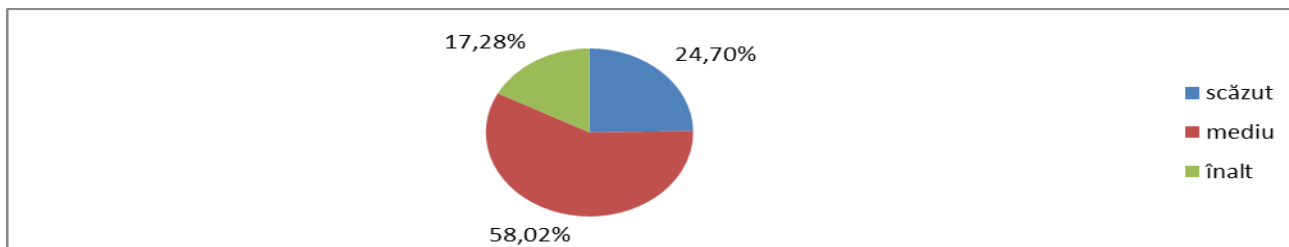
Analiza detaliată a rezultatelor prezentate în figura 4 ne permite să remarcăm că pentru preadolescenții din mediul rural se atestă următorul tablou de rezultate: 7,90 % dintre aceștia se caracterizează printr-un nivel redus al inteligenței emoționale, 68,42% nivel mediu și 23,68% nivel ridicat.

Distribuția datelor preadolescenților din mediul urban este următorul: 23,25% dintre acestea au indicat un nivel redus, 53,53% posedă nivel mediu și 23,25% le este caracteristic nivelul ridicat al inteligenței emoționale.

Astfel putem afirma că nivelul redus este specific mediului rural de trai (7,90 %) comparativ cu preadolescenții din mediul urban care au indicat un procentaj de (23,25%) la acest nivel. Nivelul mediu este aproape ca valori pentru ambele medii de trai, astfel (68,42%) este specific celor de la sat și (53,53%) preadolescenților de la oraș. Nivelul ridicat al inteligenței emoționale este la fel aproximativ similar pentru preadolescenților din ambele medii de trai, astfel (23,86%) au indicat subiecți din mediul rural și (23,25%) preadolescenților din mediul urban.

În continuare am diagnosticat inteligența emoțională și prin testul Diagnosticarea inteligenței emoționale după N. Hall.

În figura 5 putem vedea repartizarea datelor pentru inteligența emoțională la toți preadolescenții din lotul experimental.

Fig. 5. Distribuția rezultatelor pentru inteligența emoțională la preadolescenți

Din figura prezentată putem remarca că tendințele privind nivelele inteligenței emoționale se aseamănă cu testul anterior. Rezultatele din figura 5 i-au forma următoarei distribuții: 24,70 % din preadolescenții testați au indicat un nivel scăzut al inteligenței emoționale. Pentru acești copii este caracteristic faptul că ei posedă un nivel redus de informare emoțională, adică nu cunosc tot spectrul de emoții, nu sunt capabili sau le este greu să verbalizeze emoțiile pe care le trăiesc sau le observă la cei din jur, de asemenea ei nu sunt capabili să-și dirijeze propriile lor emoții, nu cunosc tehnici de autoreglare emoțională, nivelul auto-motivării și a empatiei este scăzut.

58,02% din preadolescenții investigați au un nivel mediu al inteligenței emoționale. Acești preadolescenți le este caracteristic faptul că ei sunt capabili să-și dirijeze emoțiile proprii însă mai au de învățat în acest sens; de asemenea în unele situații ei pot manifesta empatie față de

colegi, preadolescenții din această categorie pot recunoaște un spectru larg de emoțiile și stările de spirit ale semenilor și adulților, însă la un nivel mediu.

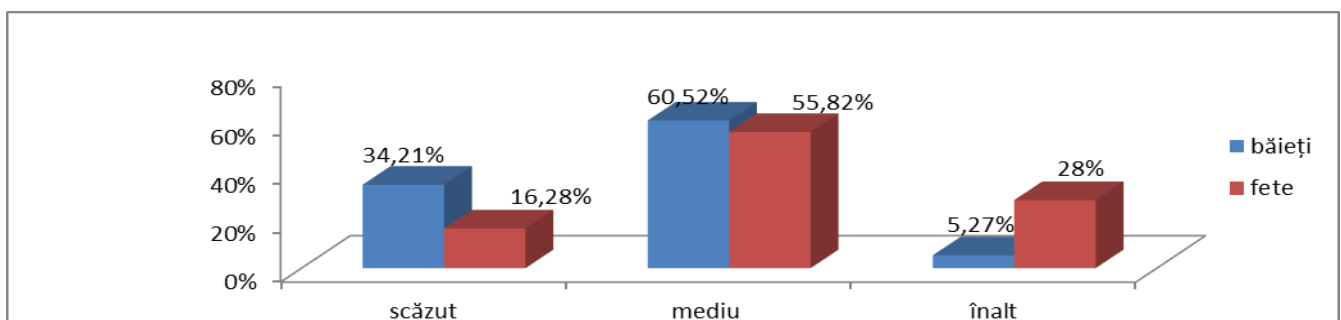
Dintre preadolescenții investigați 17,28 % au un nivel înalt al inteligenții emoționale ceea ce ar însemna că ei nu posedă o informare emoțională bună, sunt capabili să-și dirijeze propriile emoții în situațiile de stres și conflict, auto-motivarea și empatia are un nivel înalt de dezvoltare; sunt capabili să recunoască emoțiile altor persoane cât și cele personale.

Tabelul 1. Corelația dintre inteligența emoțională la testul „Diagnosticarea inteligenții emoționale după D. Goleman” cu inteligența emoțională la testul „Diagnosticarea inteligenții emoționale după N. Hall” după Bravais-Pearson.

Variabile	Coeficientul de corelație	Pragul de semnificație
Inteligența emoțională (D. Goleman) / Inteligența emoțională (N. Hall)	$r = 0,620$	$p \leq 0,01$

Rezultatele preadolescenților la inteligență emoțională evaluată prin testul „Diagnosticarea inteligenții emoționale după D. Goleman” corelează cu rezultatele preadolescenților la inteligența emoțională la testul „Diagnosticarea inteligenții emoționale după N. Hall” ($r = 0,620$, $p \leq 0,01$). Astfel vom menționa că preadolescenții cu nivel ridicat al inteligenții emoționale la testul „Diagnosticarea inteligenței emoționale după D. Goleman” au obținut un scor ridicat și la testul „Diagnosticarea inteligenții emoționale după N. Hall”.

În continuare propunem spre analiză datele testului Diagnosticarea inteligenței emoționale după N. Hall în funcție de genul preadolescenților. Rezultatele pentru inteligență emoțională la băieți și la fete sunt ilustrate grafic în figura 6.

Fig. 6. Distribuția rezultatelor pentru inteligența emoțională la preadolescenți în dependență de gen

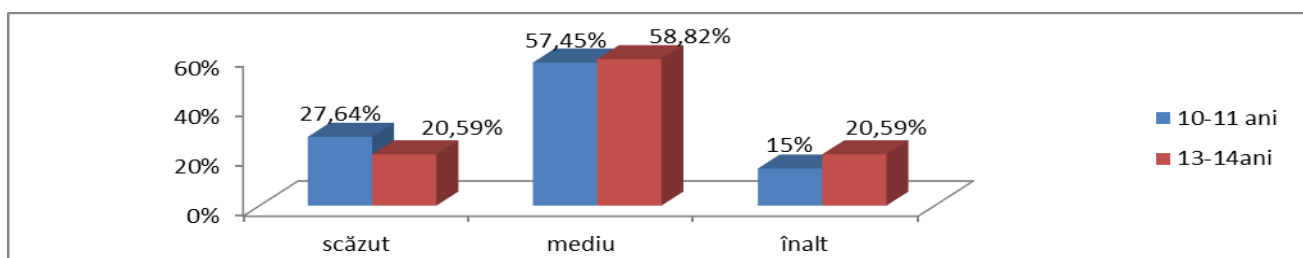
Analiza detaliată a rezultatelor prezentate în figura 6 ne permite să remarcăm că pentru băieți se atestă următorul tablou de rezultate: 34,21% posedă un nivel scăzut, 60,52% dintre acestea au indicat un nivel mediu și 5,27% nivel înalt.

La fete tabloul rezultatelor este următorul: 16,28% dintre preadolescente au un nivel scăzut al inteligenței emoționale, 55,82% posedă un nivel mediu și 28% dintre acestea le este caracteristic nivelul înalt.

Astfel distribuția de mai sus permite să constatăm că nivelul scăzut este caracteristic genului masculin (34,21%), comparativ cu genul feminin care la acest nivel a indicat un procentaj de (16,28), nivelul mediu atinge valori aproape similare pentru ambele sexe: băieți(60,52%) și respectiv (55,82%) fete, iar nivelul înalt este caracteristic genului feminin (28%) comparativ cu genul masculin care a indicat un procentaj de doar 5,27% .

În continuare în figura 7 este indicată distribuția rezultatelor la inteligența emoțională în funcție de cele două categorii de vârstă (10-11 ani) și (13-14 ani).

Fig. 7. Distribuția rezultatelor pentru inteligența emoțională la preadolescenți în dependență de vârstă

Datele din figura 7 referitoare la inteligența emoțională în dependență de vârstă ne arată că pentru preadolescenții cu vârsta cuprinsă între 10- 11 ani se atestă următorul tablou de rezultate: 27,64% dintre preadolescenți au indicat un nivel scăzut, 57,45% din preadolescenți posedă nivel mediu, iar 15% din cei investigați se caracterizează prin nivel înalt.

Un tablou similar se poate observa și la preadolescenții cu vârsta cuprinsă între 13-14 ani, astfel: 20,64% posedă un nivel scăzut, 58,82% nivel mediu și 20,59% nivel scăzut.

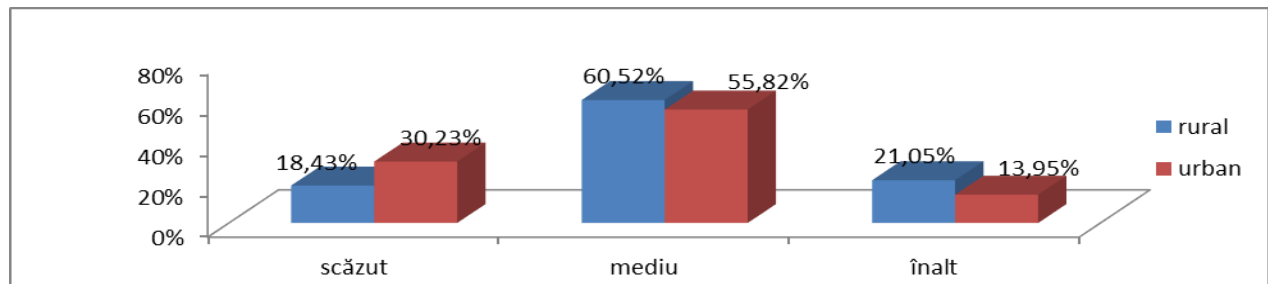
Distribuția de mai sus ne permite să constatăm diferențe dintre cele 2 categorii de vârstă: pentru nivelul scăzut nu sunt atât de mari, dar totuși preadolescenții cu vârsta cuprinsă între 10-11 ani au indicat un procentaj de (27,64 %), comparativ cu cei de vârsta cuprinsă între 13-14 ani, (20,59%). Frecvența pentru nivelul mediu este similară pentru ambele categorii de vârstă, astfel pentru preadolescenții de 10-11 ani (57,45%), iar pentru cei de 13-14 ani (58,82%). Cât privește nivelul înalt atunci el este caracteristic preadolescenților cu vârsta de 13-14 ani(20,59%), comparativ cu (15 %) pentru preadolescenții cu vârsta de 10-11 ani.

Analiza statistica a rezultatelor după testul U Mann-Whitney ne permite să consemnăm diferențe între rezultatele preadolescenților cu vârsta cuprinsă între 10-11 ani și cei cu vârsta între de 13-14 ani pentru nivelul mediu de inteligență emoțională ($U=19,5$, $p \leq 0,01$), cu rezultate mai mari pentru preadolescenții de 13-14 ani.

Această diferență poate fi explicată prin faptul că la vârsta de 10 -11 apar primele premize ale inteligenței emoționale, preadolescenții se află în faza de început când se conturează primele aspecte ale acestei laturi a naturii umane, dar care sunt foarte primitive și slab conturate, însă odată cu timpul, odată cu acumularea de noi experiențe inteligența emoțională începe să i-a noi forme. Preadolescenții cu vârstă cuprinsă între 13 -14 ani dând dovadă de competențe socio-emoționale mult mai vizibile și clare.

În continuare propunem spre vizualizare figura 8 care conține rezultatele pentru nivelele inteligenței emoționale la preadolescenți în dependență de mediul de trai a acestora.

Fig.8. Distribuția rezultatelor pentru inteligența emoțională la preadolescenți în dependență de mediul de trai

Analizând distribuția rezultatelor din figura de mai sus se poate afirma că pentru preadolescenții din mediul rural se atestă următorul tablou de rezultate: 18,42% din preadolescenți au nivel scăzut, 60,52% din preadolescenți prezintă nivel mediu și 21,05% din preadolescenții testați manifestă nivel înalt.

Un tablou similar se poate de observat și în cazul preadolescenților din mediul urban: 30,23% din preadolescenți au nivel scăzut de inteligență emoțională, 55,82% manifestă nivel mediu de inteligență emoțională și pentru 13,95% din preadolescenți este caracteristic nivelul înalt de inteligență emoțională.

Potrivit distribuțiilor mai sus enumerate putem conchide ca nivelul scăzut este mai mult caracteristic preadolescenților din mediul urban (30,23 %), comparativ cu cei din mediul rural (18,42 %), pentru nivelul mediu se atestă valori foarte apropiate, pentru mediul rural (60,52%), iar mediul urban (55,82%), iar nivelul înalt este specific mai mult preadolescenților mediului rural (21,05%) comparativ cu preadolescenții din mediul urban(13,95%).

Aplicând testul U Mann-Whitney am identificat diferențe statistice semnificative între rezultatele preadolescenților din mediul rural și preadolescenții din mediul urban pentru nivelul ridicat de inteligență emoțională ($U=0,5$, $p \leq 0,01$), cu rezultate mai mari pentru subiecții din mediul rural.

Această diferență se explică prin faptul că cu siguranță, copiii din mediul rural sunt diferiți de cei din mediul urban. Copiii din mediul rural sunt mai timizi și mai respectuoși, pentru ca sunt obișnuiți de mici cu lipsurile și cu munca. Ei sunt mult mai empatici, mai grijulii și mai atenți. Cu toate că ei dispun

de mai puține condiții pentru dezvoltarea lor intelectuală cum ar fi (școli dotate cu tehnologii, cadre didactice calificate, cercuri) , totuși latura emoțională tinde să fie dezvoltată atât de către părinți cât și profesori.

În concluzie vom consemna că: 16,04% din preadolescenți ce au format lotul experimental manifestă un nivel redus de inteligență emoțională, 60,50% nivel mediu de inteligență emoțională și 23,46% nivel ridicat de inteligență emoțională.

Inteligența emoțională are diverse manifestări în rândul băieților și fetelor. Astfel pentru băieți este specific următorul tablou de rezultate: 23,70% nivel redus, 63,15% nivel mediu de inteligență emoțională și respectiv 13,15% nivel ridicat, iar pentru fete este caracteristica următoarea distribuție: 9,30% nivel redus, 58,15% nivel mediu și 32,55% nivel ridicat.

Nivelul ridicat de inteligență emoțională este mai mult caracteristic preadolescentelor decât preadolescenților, fapt confirmat și prin diferențele statistice obținute ($U=14$, $p\leq 0,05$).

În ceea ce privește manifestarea inteligenței emoționale vom menționa că pentru preadolescenții de 10 – 11 ani frecvențele pentru nivelele inteligenței emoționale sunt următoarele: 27,64% nivel scăzut, 57,45% nivel mediu și 15% nivel înalt, iar pentru cei cu vârsta cuprinsă între 13- 14 ani atestăm o astfel de distribuție: 20,59% nivel scăzut, 58,82% nivel mediu și respectiv 20,59% nivel înalt al inteligenții emoționale.

Nivelul ridicat de inteligență emoțională este mai mult caracteristic preadolescenților de 13-14 ani fapt susținut și prin diferențele statistice atestate ($U=19,5$, $p\leq 0,01$)

Studiind inteligența emoțională la preadolescenții din diferite medii vom afirma că tabloul de rezultate se repartizează în următorul mod: la preadolescenții din mediul rural: 18,43% nivel scăzut, 60,52% nivel mediu și 21,05% nivel înalt, în timp ce la preadolescenții din mediul urban este caracteristic următoarea distribuție: 30,23% nivel scăzut, 55,82% nivel mediu și 13,95% nivel înalt al inteligenții emoționale. Astfel nivelul ridicat de inteligență emoțională este mai mult specific adolescenților din mediul rural. Acest fapt este confirmat și prin diferențele statistice obținute ($U=0,5$, $p\leq 0,01$).

Bibliografie

1. Elias M., Tobias S., Freidlander B. Inteligența emoțională în educația copiilor București: Curtea Veche, 2002.
2. Goleman D. Inteligența emoțională. București : Curtea Veche, 2001.
3. Goleman D. Inteligența emoțională cheia succesului în viață. București: Alfa, 2004.
4. Golu F. Psihologia dezvoltării umane. București: Universitară, 2010.

Primit 08.09.2016